

Slaget i Ringsted.

(30. Novbr. 1858)

Af RASMUS NIELSEN

Jeg spændte for mine røde Fuxser,
jeg aad min Davre i aarle Gry,
saa trak jeg paa mig de nye Bukser
og kørte derpaa til Ringsted By.
Huldudi la la la la etc.

Der skulde vælges, se det var Skylden,
og mellem os: — jeg er Bondeven!
Der mødte Hansen, der mødte Müllen,
der mødte Balthazar Christensen.
Huldudi la la la la etc.

Alberti loved os Fæstegaarden
til Ejendom, naar vi lystred han;
se, derfor stemte vi paa Majoren,
for Major Müllen det var vores Mand.
Huldudi la la la la etc.

Han brugte Munden, han talte net om
alt, hvad os Bønder der laa paa Sind.
Ja, Møllen gik, jeg ved intet ret om
det var med Vand, eller det var med Vind.
Huldudi la la la la etc.

Da Møllen standsed, saa gik vi sammen
til Banegaarden at holde der
en lille lun Basseralle, — ja, men
det skulde heller vi ha'e ladt vær.
Huldudi la la la la etc.

Naar man skal vælge, skal man ej solde;
men skal man solde, saa mener jeg,
med Politik skal man Kejen holde;
men saadan tænkte nu de andre ej.
Huldudi la la la la etc.

Nej, de holdt Taler, men som de skraaler,
og Kandidaten vil sige Tak,
der blev Bataille, og for de Skaaler,
de skulde drikke, de Skaller drak.
Huldudi la la la la etc.

Ja, J. A. Hansen i Bagen fik a'
en gammel Skomagersyl et Stik.
Albertis Hat blev spoleret, og det ka'
nok være, Müllen nogle Vinger fik.
Huldudi la la la la etc.

Den Gru og Jammer jeg glemmer ikke;
lad til Eksempel det tjene os.
Naar man skal drikke, saa skal man drikke,
og man skal ikke komme op at slaas.
Huldudi la la la la etc.

A. Recke.

Dette Digt er bygget over et Omvalg til Folketinget, som fandt Sted i Ringsted 30. Novbr. 1858.

De i Digtet nævnte Personer er alle Bestyrelsesmedlemmer i „Bondevennernes Selskab“, den første Venstreforening. *I. A. Hansen* (f. 1806, d. 1877) var tillige Redaktør af „Morgenposten“ og Folketingsmand for Langelandskredsen, men i Avisernes Referater af dette Folketingsvalg nævnes *I. A. Hansen* ikke, saa han har sikkert ikke været til Stede i Ringsted. Naar der nævnes, at han blev stukket af en Skomagersyl, hentydes der sikkert til, at han tidligere havde været Skomager. *A. Recke* har ikke vidst rigtig Besked, men ment, at alle Førerne for „Bondevennernes Selskab“ havde været til Stede.

C. C. Alberti (f. 1814, d. 1890) var Overretsprokurator og Folketingsmand for Sorøkredsen 1849—90.

Major *L. M. von Müllen* (f. 1800) var Folketingsmand for Ringstedkredsen 1853—72, *I. A. Hansens* haandgangne Mand.

Balthazar Christensen (f. 1802, d. 1882) var Overretsprokurator og Landstingsmand 1853—66. Før 1853 og efter 1866 var han Folketingsmand.

Der skete nu følgende i Ringsted i 1858:

Den 14. Juni 1858 blev det ordinære Folketingsvalg holdt paa Ringsted Torv.

Bondevenerne havde paa et Møde hos Gæstgiver *Chr. Nielsen* i Ringsted 28. Maj genopstillet deres Folketingsmand, Major *von Müllen*. Formanden for Vælgerforeningen, *Gdr. Søren Andersen* i Nordrup, opfordrede paa Mødet Bønderne til at møde talrigt paa Valgdagen, skønt han mente, at 14. Juni vilde blive en meget rolig Valgdag.

De ikke-bondevenlige Partier, især Borgerne i Ringsted, opstillede Landmaaler P. Nielsen i Ringsted.

Saa kom Valgdagen 14. Juni. Der mødte mærkværdig nok ikke saa mange Vælgere fra Landet. Man har vel sagtens ment, at Müllen let kunde blive valgt. De fleste Vælgere fra Ringsted var mødt.

Valgbestyrelsens Formand, Borgmester, Etatsraad *Harhoff*, aabnede Valghandlingen Kl. 11 paa Ringsted Torv.

Müllén blev som sædvanligt stillet af sine Venner, Amtsraadsmedlemmerne, Gaardmændene Peder Jensen fra Estrup og Anders Larsen fra Skuderløse, og Gaardmændene Søren Andersen fra Nordrup og Henrik Jensen fra Haslev.

Peder Jensen anbefalede Müllén og tilføjede, at hans Modkandidat ikke havde nogen politisk Fortid, og at han var for ubekendt til, at Folk kunde stemme paa ham; men han erklærede ellers, at Nielsen var en hæderlig, paalidelig og dygtig Mand.

Anders Larsen fremhævede Müllén som den prøvede Mand, der ene var værdig til at vælges.

Müllén sagde straks, at han i Grunden slet ikke behøvede at udtale sig. Man kendte ham fra hans Virken i Folketinget, hans Skrifter og meget andet; men han vilde dog omtale Fæste- og Næringsloven, Brandforordningen, Sundhedsvedtægter, Kapitelstaksten, Opførelsen af Fattighuse og endelig det brændende Spørgsmaal: vor Stilling til Udlandet; men „da Tilhørernes Utaalmodighed nu var paa det højeste, og enkelte Vælgere begyndte at gøre højrøstede Bemærkninger, holdt Müllén op med at tale. Under Hurraaabet for ham lød der en Del Hyssen og Piben“.

„Sjællandsposten“, som udkom i Ringsted, og som ikke kunde lide Müllen, skrev: „Hans Foredrag var en Sammenblanding af alt, og det meste saa almindeligt bekendt“.

Nielsen blev stillet af Dr. Tolderlund, Lærer Ishøj, begge fra Ringsted, Gaardfæster Rørby fra Vigerdalsgaarden, Gmd. og Sognefoged Niels Hansen fra Torped og Gmd., Sognefoged og Dbmd. Niels Rasmussen af Snekkerup.

Tolderlund anbefalede Nielsen og gjorde opmærksom paa det gavnlige i, at der i Dag havde stillet sig en Modkandidat mod Müllen, da Interessen for Valget derved yderligere var blevet vakt, og det gav desuden de Vælgere, der ikke ønskede Müllens Genvalg, Lejlighed til at benytte deres Stemmeret. Han ansaa det for en stor Fordel, at Nielsen ikke var nogen Partimand. Da han var bekendt som en selvstændig og praktisk dygtig Mand, vilde det være en Vinding for Valgkredsen, hvis Vælgerne vilde stemme paa ham.

Nielsen anbefalede sig til Vælgerne „med velvalgte Ord og i et smukt Foredrag“. Han sagde bl. a., at det vel kunde træffe sig, at visse Sager, som han for Øjeblikket ikke kendte meget til, kunde komme til Behandling; men han haabede, at han med en god Villie kunde skaffe sig et sundt og fornuftigt Overblik over saadanne Sager, før han stemte for eller imod dem. Han var besjælet af det inderligste Ønske om, at hans Virksomhed maatte blive saa heldig som muligt for hans Medborgere. Ingen Stand maatte forurettes, og ingen Stand hæves paa den andens Bekostning; det kunde ikke gavne Købstadmanden, at Landboeren levede i trykkelige Forhold, og omvendt kunde det heller ikke gavne Landmanden, at Købstadboeren sad i trange Kaar; thi fælles Velstand giver fælles Tilfredshed. Om Næringsloven ytrede

han, at den største Del af Forsamlingen vistnok var enig med ham om, at flere Punkter i denne Lov kunde trænge til en Forandring; men enhver Duelighedsprøve burde ikke forkastes. Hele Landet vilde have Fordel af, at Fæstevæsenet ved Lov gik over til Selvejendom, da det bestaaende Forhold hæmmede den driftige Mands Virksomhed. Man kunde ikke stemme for en Fæsteafsløsningslov, før man vidste, at Tidspunktet var gunstigt, og Fæsterne ønskede den.

Han omtalte kun kort den ydre Politik. Han vilde hverken være tysk eller svensk, men kun dansk.

Ved Afstemningen ved Haandsoprækning kunde Valgbestyrelsen ikke bestemt afgøre, om Müllen eller Nielsen havde de fleste Stemmer. Der blev saa forlangt skriftlig Afstemning. Müllen fik da 268 Stemmer og Nielsen 273; 541 Vælgere eller ca. 23 pCt. havde stemt.

Harhoff proklamerede Kl. 3½ P. *Nielsen* som Folketingsmand for Ringstedkredsen. Harhoff udbragte et Leve for Frederik VII, hvilket blev besvaret med et enstemmigt 9 Gange gentaget Hurra. Der blev udbragt et Leve for Nielsen.

Valgets Udfald vakte stor Bestyrtelse blandt Bondevennerne.

„Sjællandsposten“ og Borgerne i Ringsted jublede over Niensens Valg; men Glæden varede kun kort; thi Bondevennerne sendte en Klage over Valget til Folketinget, idet der var foregaaet nogle Uregelmæssigheder, og der var vist ogsaa noget i Vejen med enkelte Valglister. Mærkeligt er det, at „Sjællandsposten“ ikke omtaler, hvilke Fejl der var begaaet.

I Folketingsmødet 27. Oktober 1858 afgav Udvalget for Valgbrevenes Prøvelse den Kendelse, at Valget i Ringstedkredsen blev erklæret for ugyldigt, og at „de vedkommende blev draget til Ansvar efter Valglovens § 78“.

Efter en Debat paa $2\frac{3}{4}$ Time i Folketinget 30. Oktober om Valget i Ringsted, blev det forkastet med 67 Stemmer imod 10. 76 stemte for, at „de vedkommende“ blev draget til Ansvar.

Indenrigsministeriet fastsatte et nyt Valg til 30. November. Nu blev der Røre i Ringstedkredsen.

I „Morgenposten“ for 8. November meddeltes det, at Bondevennerne ifølge flere Aviser vilde opstille Konsul A. Hage. De havde dog ikke tænkt paa at opstille andre Kandidater end Müllen.

20. November kunde „Sjællandsposten“ meddele, at der blev 3 Kandidater: *Müllen, P. Nielsen* og Plovfabrikant *Niels Nielsen* ved Valget.

Arvefæstegmd. Niels Olsen og Høker Niels Sørensen i Svalmstrup i Valsøllille, Fæstegmd. Niels Olsen og Fæstehmd. Ole Pedersen i Valsømagle meddelte i „Sjællandsposten“ for 23. November, at de vilde stemme paa Plovfabrikant Niels Nielsen, fordi de kendte ham personligt og vidste, at han var en ærlig og redelig Mand „med en god og veldyrket Forstand“. Han havde selv været Fæste- og Hoveribonde her paa Egnen. Han havde i næsten 25 Aar forsynet Landet med ypperlige Plove og andre Avlsredskaber. De opfordrede alle redelige, frisindede og ærlige Mænd til at stemme paa ham.

Han indbød til Prøvevalg hos Vognmand Andersens Enke i Ringsted 27. November, hvor han vilde fremsætte sine politiske Anskuelser.

Vælgerforeningen holdt sit aarlige, ordinære Møde hos Formanden 26. November. Rimeligvis har Müllen været til Stede og er blevet genopstillet.

Ved Omvalget 30. November 1858 var der 3 Kandidater: Major *L. M. von Müllen* (V) fra København, Plovfabrikant *Niels Nielsen* fra Lyngby og Landmaaler *P. Nielsen* fra Ringsted.

„Sjællandsposten“ skrev 2. December: „For at understøtte Major Müllen ankom 30. November om Morgenen *C. C. Alberti* og *Balthazar Christensen* og holdt straks et Generalmøde med over 1000 Vælgere. Da vi ikke overværede dette Møde, har vi kun erfaret, at *B. Christensen* holdt en Formaningstale, som blev besvaret med rungende Hurraaab, hvorpaa hele Forsamlingen begav sig til Valgstedet, hvor Pastor *Qvistgaard* fra Haraldsted som Valgbestyrelsens Formand (*Harhoff* var syg) aabnede Mødet med et Leve for Kongen.

Efter at derpaa de 3 Kandidater havde haft Ordet, besteg *Alberti* Valgtribunen og forlangte at interpellere Kandidaterne. Det var meget morsomt her at høre *Alberti* med en vis højtidelig Strenghed afæske Müllen en Forklaring om hans Anskuelser angaaende Fæsteafløsningen. Mon det ikke var en i Forvejen aftalt Komædie? Derimod var det mindre morsomt og vistnok mindre for *Alberti*, da Plovfabrikant *Niels Nielsen* kort efter fik Ordet for at svare paa den lange Række Interpellationer, der var stillet til ham; efter at *N. Nielsen* havde imødegaaet de af *Alberti* i Form af Interpellationer rejste Beskyldninger, sluttede han, pegende paa *Alberti*, med de Ord: „Jeg kaster slige usle Beskyldninger tilbage paa den,

der bringer dem, og som jeg her for hele Forsamlingen erklærer for en Løgner og Æreskænder“.

Alberti besteg derpaa atter Talerstolen for at stille en Interpellation til Landmaaler Nielsen om Næringsloven. Efter at Nielsen havde besvaret den, og ikke flere forlangte Ordet, foretoges der Kaaring, hvorved Müllen fik de fleste Stemmer. Landmaaler Nielsen forlangte skriftlig Afstemning, mens Niels Nielsen trak sig tilbage. Müllen fik da 833 Stemmer, mens P. Nielsen kun fik 419. 1252 Vælgere eller ca. 50 pCt. havde stemt.

Balthazar Christensen maatte paa Grund af en Upasselighed — saa hed det sig — forlade Valgstedet og afrejste med Middagstoget, hvorimod Alberti var under Afstemningen til Stede i Lokalerne for ved sin Nærværelse at styrke de svage, der muligt kunde fordriste sig til at svigte den „gode“ Sag.

Kort efter Valghandlingens Slutning begav Alberti og Müllen sig, ledsaget af Peder Jensen, Søren Andersen, Henrik Jensen og Anders Larsen og maaske nogle flere, til Jernbanestationen for at vente paa Aftentogets Ankomst. Her blev de modtaget af en Del Højremænd, især Borgere fra Ringsted, som begyndte at skælde dem ud og indlede Slagsmaal med dem. Müllen blev stukket med et spidst Instrument i den ene Side, saa Blodet flød ned ad Benet, P. Jensen blev slaaet med en knyttet Næve i Ansigtet, S. Andersen fik et Slag i Ansigtet, og Anders Larsen fik slaaet 3 Tænder ud. Alberti fik ogsaa nogle drøje Hug. Slagsmaalet fortsattes, efter at Alberti og Müllen havde taget Plads i Kuppéen. Rebslager Frederiksen og Sadelmager Krarup var de

ivrigste til at slaa løs. Der blev klaget til Harhoff, som var syg, og Politiet skal derfor intet have foretaget sig.

„Fædrelandet“ skrev 3. December: „Politimester Harhoff skal have indfundet sig paa Banegaarden i fuld Uniform, ledsaget af 2 Betjente, saa han maa have vidst, at noget skulde foregaa“.

Hertil bemærkede „Sjællandsposten“ for 4. December, at dette var en grov Usandhed. Betjentene var ikke paa Banegaarden, langt mindre Harhoff; thi han har i lang Tid været meget syg og er endnu ikke saa vel, at han kan begive sig til Banegaarden. Naar det for øvrigt hedder, at Müllen blev haardt saaret i Siden af et Knivstik, er dette maaske lige saa upaalideligt; thi som vi senere har erfaret, indskrænker den Müllen tilføjede Overlast sig til et Slag i Ansigtet. Derimod blev Alberti meget værre medtaget — mærkeligt nok, at dette ikke omtales — thi efter Sigende erholdt han en Del Rap af sin egen Stok, hvilken blev fravristet ham i det Øjeblik, da han vilde hugge løs paa de mest paatrængende. — Den hele Sag overdrives vistnok for øvrigt i høj Grad.

„G“ — en her paa Egnen agtet og anset Mand — skrev i „Sjællandsposten“ for 7. December: „„Dagbladet“ har fundet, at „Sjællandsposten“ ikke strengt nok har dadlet den Raahed og Brutalitet, der blev udvist mod Alberti og flere af hans fuldtro, og haaber, at de strengt maa blive draget til Ansvar.

Det er rigtignok meget beklageligt, at denne Raahed og Brutalitet har fundet Sted; men det er langt mere beklageligt, at nogle af vore Rigsdagsmænd har givet Anledning dertil; thi Bestyrelsen for Bondevennernes Selskab m. fl. har

vildledt Bondestanden ved Løgn og Snedighed. Alberti og hans Parti havde lidt et moralsk Nederlag ved det første Valg, og det var vel nærmest Grunden til, at Folketinget kasserede det. Nu skulde det sejre, ligegyldigt ved hvilke Midler.

Alberti anbefalede Müllen, især fordi den vigtige Lov var for om offentlige Stiftelsers Godsers Overgang til Selvejendoms, og fremhævede den uhyre Vigtighed, det vilde have for hele Ringsted Klosters Gods at have slig en fuldtro Mand til Repræsentant. Det fik en stor Del Tvivlere og frafaldne til at gaa over i Vennernes Lejr. Men Alberti havde løjet med Forsæt; thi han vidste, at Ringsted Kloster ikke var nogen offentlig Stiftelse, men en privat Ejendom.

Niels Nielsen, som havde et stort Parti af Bondestanden for sig, blev beskyldt af Alberti for, at han i 2 Aar havde udgivet et Blad og faaet Understøttelse af Godsejere dertil og svigtet Bondestandens Sag m. m. N. Nielsen rensede sig for disse løgnagtige Beskyldninger og erklærede for hele Forsamlingen, at Alberti var en Løgner og Æreskænder. Det er raat at give Hug, raat at skælde ud; men hvad skal man gøre ved Folk, der i den Grad har demoraliseret hverandre, at man frit offentligt kan bevise og erklære, at de farer med Løgn, gribe dem i den og sige dem det i Øjnene, uden at de rødmer. Desuagtet gør hele Sagen et uhyggeligt Indtryk. Selvtægt er ikke tilladt, og det retfærdiggør ikke Huggene, at Alberti fik dem, fordi han havde løjet“.

Alberti anlagde nu Sag mod „Sjællandsposten“ paa Grund af Artiklerne 2. og 7. December.

I Venstres Avis i København „Morgenposten“ opfordrede Redaktør I. A. Hansen Beboerne i en Omkreds paa 2 Mil

af Ringsted til ikke at handle i Ringsted. Det fortælles, at Gmd. Niels Jørgensen i Klippede ikke handlede i Ringsted i de følgende 16 Aar.

I samme Blads Nr. 223 findes følgende Avertissement:

„FORENING

Foranlediget af den impertinente Pøbelagtighed, som Ringsted Købstads Indvaanere udviste imod Landboerne og deres Venner 30. f. M. har Tyberg Sogns Beboere dannet en Forening, der gaar ud paa, at de vil og skal afholde sig fra al Handel og Vandel med Ringsted Bys Indvaanere i et halvt Aar. Dog undtages Lægehjælp. Efter hvad mig er bekendt, er der mange af saadanne Foreninger oprettet herude i Ringsted Omegn. Et glædeligt Nytaar, I gode Reaktionsmænd i Ringsted! Naturligvis naar det kommer.

Tybjerg, den 19. December 1858.

C. Christensen, Sognefoged“.

(Han var Folketingsmand for Næstvedkredsen 1864—69).

Christian Jensen, der havde boet i 40 Aar i Ringsted, skrev i „Sjællandsposten“ for 21. December 1858, at „Morgenposten“ indeholdt „plumpe, usandfærdige og taabelige Beskyldninger om Ringsted og søgte at ophidse Omegnens Befolkning imod deres gamle Købstad, der ikke kunde være ansvarlig for Tumulterne paa Banegaarden. Han frygtede ikke for Virkningen heraf, men haabede, at de Baand, der har knyttet Ringsted til dens Omegn fra den ældste Tid, fremdeles maa beholde sin Styrke“.

„Sjællandsposten“ haabede (18. Decbr.), at „Spaltningen mellem By og Land snart maatte være overstaet“.

Kilder:

N. K. Madsen-Stensgaard: „Folkets Sangbog“ Nr. 631.

„Sjællandsposten“ for 1858 og „Andelsbladet“
for 13. Febr. 1947.